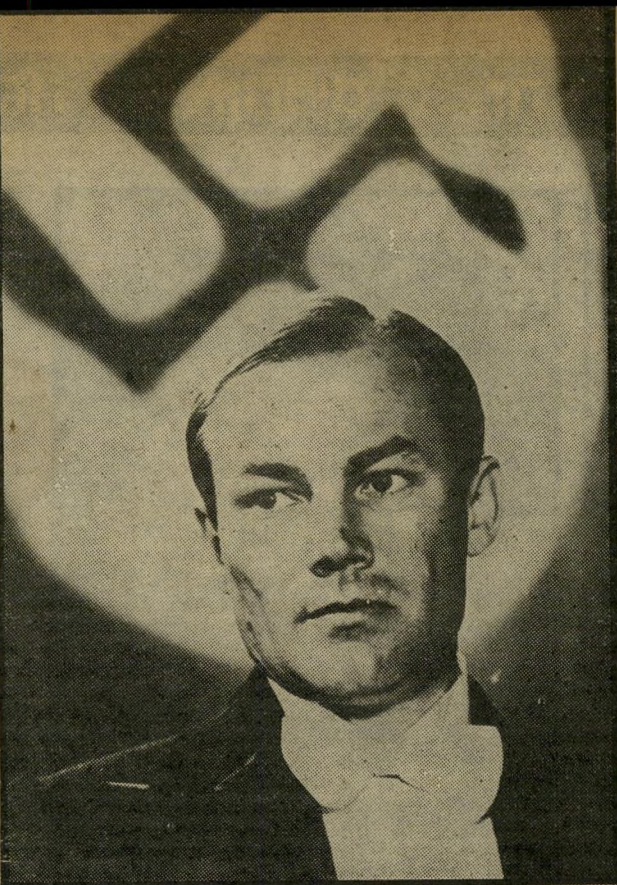
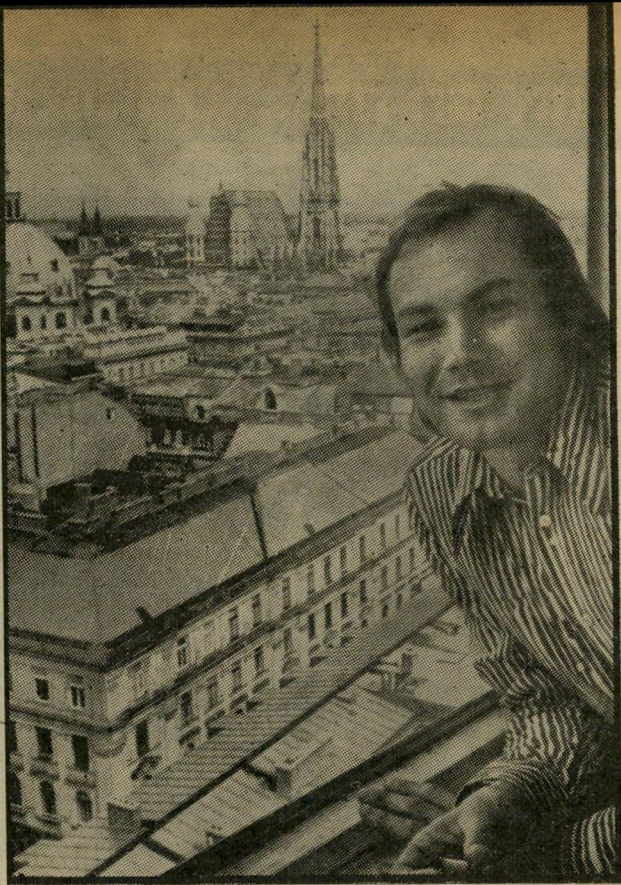

כאשר חיפש הבימאי ההונגרי אישטוואן סאבו שחקן שיתאים לתפקיד הראשי ב"סרטו מפיסטו, הוא התקשר בין היתר לקלאוס מאריה בראנדאור, שציקר נסיונו בתיאטרון בטלוויזיה וסיפר לו על הסרט המבוסס על רומן של קלאוס מאן. הוא הציע לו להיפגש כדי לבחון באיזו מידה הוא עשוי להתאים לדמות הנריק הפגן, השחקן המוכר את גישמתו לשטן הנאצי. בראנדאור שמע את סאבו וענה לו ללא היסוס: "אדוני, אין צורך שתמשיך להפגש. מפיסטו זה אני".

ההמשך ידוע. בראנדאור גילם את הפגן, והתוצאה היתה אחת ההצלחות היוקרתיות וגם המיסטריות הגדולות ביוקרתיות עד היום לקולנוע ההונגרי. ה"עיתונות כולה עסקה בפרשנויות והסבכי" רה שהפגן אינו אלא שם מושאל לגוסי טאב גרונדגנס, שחקן מפורסם ומוכר ב"גרמניה הנאצית, שהקאריירה שלו שימ" שההשראה לרומן המקורי. אך העיתון" נות שכהה לציין עובדה נוספת: הפגן אינו רק גרונדגנס, הוא גם בראנדאור, הדמיון בין השחקן המשחק בתפקיד וה"תפקיד עצמו הוא לעתים מדהים.

להיות שחקן. כששואלים אותו שאי" לה, הוא אינו משיב, הוא משחק את ה"תשובה. הוא אינו מספר סיפורים, וכי" רונות או בדיחות, הוא מביים אותן, מציג אותן ודואג שהוא עצמו יופיע ב"תפקיד הראשי". כך התרשם כתב השבון" עון שטרן, שראיין את בראנדאור בביתו שבי" ווינה, הדמיון לדמותו הקולנועית גדול" עוד יותר: בראנדאור הוא שחקן ובימאי, והולם בכל מאודו להיות מנהל תיאטרון, בדיוק כמו הפגן בסרט. "עבורי קיימת רק דרך אחת להיות שחקן - להזדהות בכל פרט עם הדמות

קלאוס מאריה בראנדאור במירפסת ביתו, אס. אכשל כשחקן - אוכל חמיד למכור מכוניות "מפיסטו" בראנדאור בתפקיד הנדריק הפגן בסרט "מפיסטו"

דגנס. כלומר, שאילו היה צריך לעמוד במיבחנים שבהם עמד השחקן הגרמני לפני חמישים שנה, הוא לא היה נהג אחרת.

האומנם? "היום קל מאוד לשפוט את גרונדגנס ולהציג אותו כדמות שלילית, עונה בראנדאור בצורה דיפלומטית. אבל איני יודע איך הייתי אני נהג במקומו, אילו היו באים ואומרים לי: הרי לך תיאטרון, עשה בו כעולה על רוחך."

בגיל 14, בנו היחיד של קצין מכס ושל זמרת במקלהת כנסיה, קלאוס-גיאר" רג (הוא שינה את שמו השני ואימץ לעצ" מו את השם הפרטי של אמו) נולד בעיי" רתיקייט אוטטריית. מאז שהוא זוכר, הוא חש עצמו כחלק בלתי נפרד מן התי" אטרון. בחופשות נסעה המשפחה לברלין או לווינה והנער התודע לעולם התיאטר" רון ונכבש בקיסמו. כבר בגיל 14 אירגן בבית-הספר תיאטרון חובבים, ולמרות שאביו ניסה לדהוף אותו ללימודי מיש" פטים, דרש וגם זכה, לבסוף, להירשם לבית-ספר ללימודי מוסיקה ודראמה. במ" הירות מסחרות עמדו מחנכיו, ואחר-כך גם מנהלי התיאטרון בעיר-השדה, על כישוריו הבלתי-רגילים. עוד לפני שמל-

לבוש כולו שחורים. כאשר שאלו ידידיו מה קרה לו הוא השיב בלי היסוס: "אני אבל אבי נפטר." איש לא ניחש שהכור" נה לאביו של האמלט.

מכאן אפשר, אם כן, להניח, שכאשר בראנדאור הוא הפגן והפגן הוא גרונדגנס, בראנדאור עצמו הוא מן הסתם גם גרוני"

שאני משחק", הוא מסביר. "אם אגלם רוצה, ארגיש כמו רוצח. דמויות חריגות הן שמעניינות אותי."

עד היכן מגיעה ההדהדה? כאשר לפני שנים ניתנה לו ההזדמנות שכל שחקן חולם עליה, והוא הוזמן להאמבורג לגלם את האמלט, נהג להתהלך ברחובות העיר

ג'ון קרפנטר: בלי תקציבים שונים

כמו מערבון של הוקס, טוען קארפנטר, כך גם ליל המסיכות, שחב רבות ל"פסיכו של היציקוק.

חופש

ועצמאות

במשך שנים העדיף קארפנטר לוותר על תקציבים ואולפנים גדולים, כדי לשמור על חופש מוחלט ביצירה, ואפשר" רות לעבוד עם צוות כמעט קבוע. דברה היל הפיקה את כל סרטיו העצמאיים, הוא עצמו כתב להם מוסיקה (ירושה מ" אביו, שהוא דוקטור למוסיקה), ואותם שחקנים שבים וחוזרים להופיע עבורו. הגסיון לעשות סרט בהזמנה, אלביט, זכה אומנם בהצלחה אדירה (זהו סרט טלוויזיה שהשיג את מיספר הצופים של קן הקוקה), אך נרשם אצלו כחוויה מר" גיוה, ולו רק משום שנאלץ לעבוד בקצב ריצחני ובלתי סביר, ולהשלים עם שגיו" נותיהם של כמה כוכבים, כמו שלי וינט" רט.

הבריחה מניו-יורק הוא סרטו היומרגי ביותר של קארפנטר עד היום. הוא מבוסס על תסריט שאותו כתב לפני כמה שנים מדיה שוב ושוב משום שנחשב אלים מדי.

הסרט מעביר את הצופים לעתיד קרוב שבו האי מנהטן הופך מפנינת החוף המיו" רחי באמריקה, לכלא עבור אסירים חסרי תיקווה. קרפנטר נהנה מן הרעיון של הפי" כת כל האתרים הידועים לחורבות של עולם מתפורר.

הוא גייס לעזרתו, כרגיל, כמה מידידיו הטובים: קורט ראסל, שגילם את אלביט פרסלי בסרט הטלוויזיה, אדריאן בארבו, שהופיעה ברפ"ל ומאו נישאה לו, דברה היל, המפיקה שהיא כמעט יד ימינו, ודו" נאלד פלזאנס, שהופיע בלי" המסיכות.

קרפנטר כתב שוב את המוסיקה, אם כל סרטי הקולנוע הקודמים שלו עלו מיל" יון דולר או פחות, הפעם הסחירי הוא גבה פי שבעה. נותר לראות אם החריגה מן ההרגל הישן מצדיקה את עצמה או לאו.

עורים היסודיים במלאכת העשיה, היתה העובדה שבמשך ארבע שנים רצופות ראה מדי יום אין ספור של סרטים, ואכן, כעמיתיו בני גילו, הוא לא רק בימאי קולנוע, אלא גם מטרופ אמיתי לקולנוע. "הוקס, היציקוק, פורד, בונואל וסרגיו ליאונה, הם שהשפיעו עלי יותר

מרות שהוא בן 32, ישנם מבקרי קולנוע רבים שהפכו כבר את ה" בימאי האמריקאי ג'ון קארפנטר, לפולחן. הם סבורים שהוא אחד המאורות הגדולים של הקולנוע האמריקאי החדש, ומקבלים כל אחד מסרטיו, כולל הבריחה מניו-יורק (שיוצג בקרוב קס בישראל) כאירוע.

בימאי ג'ון קרפנטר מדריך את אדריאן בארבו ב"בריחה מניו-יורק" בעשבות הוקס והיציקוק

מכל, ממחר קארפנטר לציין בכל ראיין שהוא מעניק לעיתונות. בעיקר הוארד הוקס, שאת אחד מסרטיו, הנקרא במקור הדבר, עומד קארפנטר לביים מחדש (הס" רט הישן שובץ בסרט קודם של קרפנטר, ליל המסיכות). הבימאי הצעיר מוכן להצביע בכל סרט על הדברים ששימשו לו השר" ראה אצל קולנוענים ותיקים. התקפה על חזנות מיטטרה 13 מתרחש אומנם ברחו" בות של כך מודרגי, אבל הוא בדיוק

קארפנטר הוא נציג אופייני של הדור החדש של קולנועני אמריקה, הוא שאף לעשות סרטים מאז הצליח להגייט ידיו, בגיל 8, על המצלמה הקטנה של אביו. בחצר האחורית של בית המישפחה, במ" דינת קנטאקי, צילם, ערך והפיק כל מיני סרטי אימים וסרטי מדע בדיוני, מן הנוסח שבלע בצמא בטלוויזיה. מאוחר יותר הצטרף לפקולטה לקול" נוע של אוניברסיטת דרום קליפורניה, הדבר שהלחיב אותו שם יותר מן השי-

בראנדאור במחזהו של שניצצר מישחק זה התמודדות

או לו 20, נמנה עם שחקני הבורג תיאטר" הווינאי המפורסם. לצד כישורו זכה גם מיזגו הסוער ב" פירסום נרחב, אותה הצגת האמלט ב" האמבורג, שהיתה צריכה להיות גולת